

“Dit document is een script van onderwijs dat is bedoeld om via video te worden getoond. In de video worden relevante tekst, dia's, media en afbeeldingen getoond om de presentatie te vereenvoudigen. Daarom kan het gebeuren dat de tekst in dit transcript niet altijd even vlot leest of dat bepaalde teksten vreemd klinken. Ook kunnen er grammaticale fouten voorkomen die niet acceptabel zijn in literair werk. We moedigen u aan om het video-onderwijs te bekijken omdat het een aanvulling is op het schriftelijke onderwijs.”

Het tijdstip van de Sjabbat

Er is consensus over de cyclische timing van de Bijbelse Sjabbat van vrijdag zonsondergang tot zaterdag zonsondergang. Hoewel een consensus handig is, worden er toch regelmatig zinnige vragen gesteld.

- 1) Hoe zit het met het concept van de Maansabbat? Is dat correct?
- 2) Hoe weten we dat een Hebreeuwse dag van zonsondergang tot zonsondergang loopt?
- 3) Klopt het dat zaterdag de Romeinse dag van Saturnus is? En wat moeten we daarmee?
- 4) Moeten we ons zorgen maken over de historische Romeinse 8-daagse week?

Dat zijn allemaal fantastische vragen.

1) Ten aanzien van de Maansabbat, hebben we een studie waarin dat onderwerp uitgebreid wordt behandeld, getiteld: [“Tijd: De Kalender van onze Schepper Serie – De Maansabbat onthuld”](#)

2) Ten aanzien van de timing van een Hebreeuwse dag, hebben we een studie met de titel: [“Tijd: De kalender van onze Schepper Serie – Avond en Morgen”](#)

3) En hoe zit het met het feit dat zaterdag de Romeinse dag van Saturnus is? Wat moeten we daarmee?

Er lijkt een groeiende trend te zijn dat mensen die een wekelijks terugkerende Sjabbat vieren worden aangeduid als "Saturnus-dag houders" – alsof de Sjabbat op zaterdag is overgenomen van de heidense Romeinse week.

De waarheid is echter, dat de Joden niet wilden dat de heilige Sjabbat zou worden geassocieerd met Saturnus, een afgod die niets te maken had met het Jodendom. Dat is iets wat Rome deed, niet de Joden. In de Torah worden geen namen genoemd voor de dagen van de week. Er is dag 1, dag 2, dag 3, etc., en tot slot dag 7, de Sjabbat, de enige dag van de week met een naam. Het simpele feit dat een dominante niet-Bijbelse moderne kalender de gewoonte had om namen te geven aan de dagen van de week, heeft niets te maken met de Bijbelse kalender. De Bijbelse kalender was er eerst.

Maar, als het erop aankomt te bepalen of de Joden in de eerste eeuw al dan niet de Sjabbat hielden op zaterdag, kan het nuttig zijn om de verslagen van Romeinse historici en andere schrijvers te onderzoeken.

Daarom gaan we kijken naar de geschriften van Romeinse geschiedkundigen en andere schrijvers om te zien of de Romeinen de Joodse Sjabbat identificeerden met hun "zaterdag", of "Dag van Saturnus".

Als ze de Sjabbat niet in verband brachten met hun Dag van Saturnus in de eerste eeuw of daarvoor, dan zou dat onwrikbaar bewijs zijn dat de Joodse en de Romeinse week allebei een wekelijkse, terugkerende cyclus aanhielden.

We zullen zien dat er geen twijfel is dat Romeinse historici en andere schrijvers expliciet en herhaaldelijk de timing van de Joodse Sjabbat koppelden aan de zevende dag van de Romeinse week, in een zich herhalende zevendaagse cyclus, onafhankelijk van de fases van de maan. De mensen die zich zorgen maken over de historische Romeinse achtdaagse week, kunnen daar verderop over lezen.

70 - 84 na Chr.

Frontinus, een Romeinse soldaat die leefde tussen het jaar 40 en 103 na Chr. schreef in 84 na Chr. een boek over militaire strategieën genaamd "Strategematicon". Daarin schrijft hij:

"De vergoddelijkte Augustus Vespasianus viel de Joden aan op de dag van Saturnus, een dag waarop het voor hen zondig is om wat voor werk dan ook te doen."

Frontinus Stratagem 2.1.17.

In de oorspronkelijke Latijnse versie van dit boek staat "Saturnis" in plaats van Saturnus, waarmee wordt bevestigd dat de Romeinen de Sjabbat associeerden met hun "dag van Saturnus" en dat is de zevende dag van de week.

Daar komt natuurlijk de Romeinse zaterdag vandaan, het was de dag van Saturnus.

Omdat dit boek meer dan 14 jaar na de vernietiging van Jeruzalem door Vespasianus (Titus) werd geschreven, is dit behoorlijk sterk historisch bewijs, opgetekend door een ooggetuige uit de eerste eeuw, dat de Sjabbat is verbonden met de periodieke zevendaagse cyclus van de Romeinen. En de Romeinen hebben geen dubbele agenda en geen vinger in de pap wanneer de Sjabbat wordt gehouden.

63 voor Chr. - 229 na Chr.

Cassius Dio, een Romeinse historicus die leefde tussen ca. 155 en 229 n.Chr. en die gebruik maakt van de historische annalen van het Romeinse keizerrijk, schreef over 3 veldslagen van het Romeinse keizerrijk tegen de Joden.

De eerste veldslag vond plaats toen Hyrcanus II en Aristobulus II, twee broers die afstamden van de Makkabeeën, waren verwickeld in een strijd over wie zou regeren. De Romeinen bemoeiden zich ermee, in de persoon van Pompey, en zorgden voor een oplossing, waarbij ze de kant van Hyrcanus kozen. In het verhaal over de veldslag van Pompey' wordt de Sjabbat genoemd.

We bevinden ons in het jaar 63 v.Chr.:

"Het overgrote deel van de stad nam hij zonder enige moeite in, omdat hij werd ontvangen door de partij van Hyrcanus; maar de tempel, die door de tegenpartij werd bezet, werd met moeite ingenomen. Het gebouw was namelijk hooggelegen en was verstevigd met een eigen muur, en als

*ze het op alle dagen zouden hebben verdedigd, had hij het nooit kunnen innemen. Maar het gebeurde dat ze het gebouw ontruimden op de **dag van Saturnus**, en doordat ze op die **dag nooit enig werk deden**, gaven ze de Romeinen daarmee een mogelijkheid om de muur neer te halen.*

Laatstgenoemde, die geleerd had van dit bijgeloof, deed op de andere dagen geen serieuze pogingen, maar op die dagen, voerden ze de aanval uit.

*Zo werden de verdedigers gevangengenomen op de **dag van Saturnus**, zonder dat ze zich verdedigden, en de waardevolle goederen werden geplunderd.*

Het koninkrijk werd gegeven aan Hyrcanus, en Aristobulus werd weggedragen."

Cassius Dio Roman History 37.16.1-4

Dus de Romeinen deden hun voordeel met het feit dat de Joden niet wilden werken op de Sjabbat. Wanneer was de Sjabbat? Nogmaals, de wekelijkse Sjabbat valt samen met de Romeinse "Dag van Saturnus".

De tweede veldslag die door Cassius Dio werd opgetekend vond plaats in 36 v.Chr. Na deze veldslag kwam de eerste Koning Herodes aan de macht:

"De Joden hadden inderdaad grote schade toegebracht aan de Romeinen, maar zelf leden ze nog veel meer.

*De eersten van hen die gevangengenomen werden, waren degenen die vochten voor het grondgebied van hun god, na de **rust op de dag genaamd de dag van Saturnus**.*

*Ze waren zo toegewijd aan hun geloof dat de eerste groep gevangenen, degenen die bij het innemen van de tempel gevangen waren genomen, toen ze werden vrijgelaten toen **de dag van Saturnus** aanbrak, naar de tempel gingen en daar de voorgeschreven rituelen uitvoerden, samen met de rest van het volk.*

Deze mensen werden door Antonius toevertrouwd aan het bewind van een zekere Herodes; maar Antigonus bond hij aan een kruis om te worden geselsd – een straf die geen andere koning in handen van de Romeinen had ondergaan, — en daarna sloeg hij hem."

Cassius Dio Roman History 49.22.4-6

Let op dat Cassius Dio vermeldt dat de Joden de gewoonte hadden "bepaalde rituelen" uit te voeren in de tempel op de dag die toen ook werd genoemd "Dag van Saturnus".

Vervolgens vermeldt hij dat de vernietiging van Jeruzalem in 70 n.Chr. op een Sjabbat plaatsvond, die hij opnieuw de "Dag van Saturnus" noemt:

70 - 229 n.Chr.

*Zo werd Jeruzalem vernietigd op **Dag van Saturnus**, de dag die ook nu nog het meest heilig is voor de Joden. Vanaf die tijd werd verordend dat de Joden die zich hielden aan hun oude gewoonten een jaarlijks tribuut van twee denarii moesten betalen aan Jupiter Capitoline.*

Als gevolg op dit succes ontvingen beide generaals de titel Keizer, maar geen van beiden werd

dat in Juda, hoewel alle andere eerbewijzen die passend waren voor de gelegenheid van een zo geweldige overwinning, waaronder triomfbogen, aan hen werden gewijd.

Cassius Dio Romeinse geschiedenis 65.7.2

Dus uit dit verslag blijkt dat de Joden de Sjabbat hielden op de "Dag van Saturnus" vanaf 63 v.Chr. tot op dat moment, niet later dan 229 n.Chr. Zijn verslag komt overeen met het verslag over de slag in 70 n.Chr. van Frontinus.

ca. 100 n.Chr.

De historicus Cornelius Tacitus (ca. 56 – 117 n.Chr.), veronderstelde dat de Joden de Sjabbat hielden uit luiheid, en hij bracht de Sjabbat in verband met de Romeinse afgod Saturnus:

Ze zeggen dat ze de zevende dag wijden om te rusten, omdat er op die dag een einde kwam aan hun moeilijkheden. Later, toen die luiheid hen wel beviel, gaven ze ook het zevende jaar over aan luiheid.

Anderen houden vol dat ze dit doen ter ere van Saturnus; ofwel hun religieuze principes zijn afkomstig van de Idaei, die zouden zijn verdreven tezamen met Saturnus en die de voorvaderen werden van het Joodse volk, of anders vanwege de zeven sterrenbeelden die de levens van mensen bepalen, de ster van Saturnus beweegt in de bovenste baan en heeft een bijzondere invloed, en ook omdat de meeste hemellichamen rond hun as bewegen in meervouden van zeven.

Uit: De Geschiedenissen, Boek V

Nogmaals, het feit dat een heiden het houden van de Sjabbat associeert met Saturnus laat zien dat de wekelijkse Romeinse Dag van Saturnus (zater-dag) overeenkwam met wat Jahweh de Sjabbat noemt.

Tacitus is een ooggetuige uit de eerste eeuw die geen “appeltje had te schillen” met het tijdstip waarop de Sjabbat moest worden onderhouden. Hij schreef dit meer dan 30 jaar na de vernietiging van de tempel in Jeruzalem.

28 tot 1 v.Chr.

Tibullus, een Latijnse Dichter die leefde tussen 54 en 19 v.Chr. verwijst in één van zijn treurzangen naar de Sabbat. De dichter wordt geciteerd door J. Hugh Michael in zijn artikel "De Joodse Sabbat in de Latijnse Klassieke Geschriften".

In dit krantenartikel zegt hij:

"Tibullus geeft ons opnieuw een glimp de invloed van de Sabbat op de Romeinen. De Dichter, ziek in een land ver van zijn eigen, klaagt over zijn eenzaamheid; hij heeft geen moeder of zuster om hem te verzorgen; ook Delia is niet bij hem - zij had alle goden geraadpleegd voordat ze hem toestemming gaf om de stad te verlaten. Tibullus zegt:

“Iedereen beloofde een veilige terugkeer; maar ondanks dat alles bleef ze achter in tranen en grote angst voor mijn reis. En zelfs ik, degene die haar troosten moest, zocht - nadat ik mijn rekeningen had voldaan, nog naar innerlijke drijfveren om mijn vertrek te kunnen uitstellen. Ik kon geen vogels, woorden of kwade voortekens aanwenden als excuus, maar de heilige Dag van Saturnus bracht mij soelaas.”

Boek I, Eleg. iii 13-18 in Postgate's translation in the Loeb Classics.

De dag waarover de dichter natuurlijk spreekt is de zaterdag, of zoals Postgate het verwoordt, "de Joodse Sabbat, waarop geen werk mocht worden uitgevoerd", en de implicatie is duidelijk, dat onwil om op reis te gaan op een Sabbat niet ongewoon was onder de inwoners van Rome, want Tibullus somt de meest voorkomende redenen op waarom reizen werden uitgesteld waarvoor hij zich maar al te graag beschikbaar stelde".

De Joodse Sabbat in de Latijnse Klassieke Geschriften. J. Hugh Michael Victoria College, Toronto, Canada. The American Journal of Semitic Languages and Literatures, Vol. 40, No. 2. (Jan., 1924), pp. 117-124.

Het is interessant dat de Romeinen helemaal niet te maken hebben met reizen op Sjabbat. J. Hugh Michael noemt een ander geschrift door de Dichter Ovid, die leefde van 43 voor tot 17 na Chr.:

Het getuigenis van Ovid is nog indrukwekkender. In de Ars Amatoria geeft hij instructies aan een jonge Romein die verlangt naar iemand die zijn verlangens kan stillen, hoe hij zijn zoektocht moet vervolgen.

De zoektocht moet hem niet naar een verafgelegen veld leiden: er is geen tekort aan geschikte jonkvrouwen in Rome.

De dichter maakt zelfs duidelijk in welke delen van Rome de zoektocht van de verliefde jongeling het meest succesvol zal zijn: hij moet dat niet veronachtzamen' (Adonis klaagde over Venus, of de zevende dag die door de Syrische Jood werd geheiligd")

Het eerste deel van zijn aanwijzing kan alleen maar betekenen dat de jongeling de Tempel van Venus moet bezoeken waar haar verdriet om Adonis wordt herdacht op de gedenkdag van zijn dood.

Daarmee in overeenstemming moet het tweede deel betekenen dat hij de Sabbatdiensten moet bijwonen die in de Joodse synagogen worden gehouden. Is het mogelijk om enige andere betekenis te geven aan het advies aan de jongeling om de zevende dag, die wordt onderhouden door de Syrische Jood, niet te vermijden?

En welke betekenis heeft deze raad, tenzij Romeinse maagden gewend zijn om de diensten bij te wonen?

Je gaat bijna denken dat het de bedoeling van de dichter was dat de jonge Romein verliefd zou worden op een Jodin!

De Joodse Sabbat in de Latijnse Klassieke Geschriften. J. Hugh Michael Victoria College, Toronto, Canada. The American Journal of Semitic Languages and Literatures, Vol. 40, No. 2. (Jan., 1924), pp. 117-124

Het werk waar J. Hugh Michael aan refereert, Ars Amatoria, werd ongeveer rond het jaar 1 v. Chr. geschreven.

Dus, het is duidelijk dat de Romeinen de zevende dag van hun Romeinse week associeerden met de Sjabbat. Maar was het houden van de Sjabbat inderdaad verbonden met hun cultuur?

119 n.Chr.

De Sjabbat lijkt nauw te zijn verbonden met de wekelijkse cyclus van de Romeinen uit de eerste eeuw. Dit blijkt uit de geschriften van Suetonius. Suetonius (ca. 69 – 130 n.Chr.) was een Romeinse historicus die "Levens van twaalf Caesars" schreef in 119 n. Chr. In zijn beschrijving van het leven van Tiberius Caesar (14 - 37 n.Chr.) schreef hij:

"De grammaticus Diogenes, die de gewoonte had om elke Sabbat te onderwijzen in Rhodes, wilde Tiberius niet binnenlaten toen die kwam om naar hem te luisteren op een andere dag, maar hij stuurde een eenvoudige slaaf om zijn boodschap over te brengen, waarbij hij hem verwees naar de zevende dag. Toen deze man bij de Keizer op de stoep stond om zijn eerbetoon te brengen, nam Tiberius geen wraak, maar gebood hem slechts zeven jaar later terug te komen."

Suetonius The Life of Tiberius 32.2

Rhodes was een belangrijk onderwijscentrum voor Romeinse families. Het is interessant dat de zevende dag in Romeinse literatuur de "Sjabbat" (Latijn: sabbatis) wordt genoemd, zeker omdat het werd geschreven door een heidense historicus die een tijdlang zelfs de secretaris van de Romeinse heerser was (Wikipedia over Suetonius).

Het lijkt erop dat de verwijzing van J. Hugh Michael naar de Romeinse dichters, evenals zijn verwijzingen uit Suetonius, een sterke aanwijzing is dat de Sjabbat van de zevende dag veel meer was ingeburgerd in de Romeinse maatschappij dan de meeste mensen zich realiseren. Mogelijk is dat een van de redenen waarom Josephus zei:

"In de missen is al langdurig een intens verlangen om onze religieuze betrachtingen over te nemen; en er is geen stad, Grieks of barbaars, en geen enkel volk, die niet heeft gehoord van ons gebruik van ophouden met werken op de zevende dag en die ons vasten en het aansteken van de kaarsen en veel van onze verboden ten aanzien van voedsel niet kent."

Apion 2:282-283

Als we al deze dingen overwegen, dan lijkt het erop dat de Romeinen de zevendaagse week overnamen van de Joden, en niet andersom.

Het feit dat ze de dagen van de week naar verschillende hemellichamen gingen noemen, bewijst niet dat die de basis vormen voor de zevendaagse week. De naamgeving van de dagen naar hemellichamen lijkt af te stammen van de Babylonische of Hindoe beschaving, en niet van de Romeinen.

De vraag die we moeten stellen, is deze: "Als de Sjabbat niet op zaterdag is, waarom herhalen de Romeinen uit de eerste eeuw dan steeds dat de Joodse Sabbat valt op hun "Dag van Saturnus (zaterdag)?"

Het antwoord op deze vraag is natuurlijk dat de Joden uit de eerste eeuw, waaronder Jesjoea de Messias en Zijn discipelen, zich aan dezelfde zevendaagse week hielden, die ook door de Romeinen werd gehanteerd. Het is een historisch feit dat dezelfde volgorde van weken en dagen tot op deze dag bestaat en niet is veranderd.

Alleen het feit dat een bepaald volk besluit om een bepaalde dag te vernoemen naar de god Saturnus die toevallig samenvalt met de timing van de Sjabbat, doet de timing van de Sjabbat niet teniet.

Als de Islam opeens zou besluiten dat Pascha in het vervolg de dag van Allah zou moeten worden genoemd, zouden wij dan de datum van het Pascha veranderen, alleen omdat de Islam een besluit heeft genomen over de naam van die dag? Natuurlijk niet! Waarom zou het dan wel uitmaken voor de Sjabbat? De Sjabbat was er eerst, niet de dag van Saturnus. Wie kan het wat schelen wat de Romeinen deden? Wij zijn geen Romeinen, we zijn Hebreeërs. De Sjabbat is onze dag en heeft niets te maken met Saturnus of het feit dat de Romeinen de dagen met elkaar in verband brachten.

De Juliaanse en Gregoriaanse kalenders kwamen duizenden jaren na de Sjabbat, en hebben niets te maken met de Sjabbat.

4) Moeten we ons zorgen maken over de historische 8-daagse week van de Romeinen?

Gedurende 5 eeuwen of langer hebben de Romeinen een achtdaagse week gehouden, waarbij de dagen werden genoemd naar de letters van het alfabet van A tot H. Ze hielden geen zevendaagse week totdat ze meer in contact kwamen met Sjabbatvierende Joden in de eeuwen voor onze jaartelling.

De Juliaanse kalender werd geïntroduceerd in 46 voor Chr. door Julius Caesar en werd van kracht in 45 voor Chr. Daaropvolgend gebruiken de Romeinen enige tijd de concurrerende zevendaagse en achtdaagse week systemen. Het zevendaagse week systeem won aan populariteit totdat de achtdaagse week uiteindelijk werd verbannen. Romeinse geschiedkundigen en regeringen die wij aanhaalden waren een paar van de eerste Romeinen die overgingen op de zevendaagse weekcyclus.

Zerubavel, Eviatar (1989). De Zevendaagse Cirkel: De Geschiedenis en Betekenis van de Week. University of Chicago Press. p. 45. ISBN 978-0-226-98165-9. Senn, Frank C. (1997). Christian Liturgy: Catholic and Evangelical. Fortress Press. ISBN 978-0-8006-2726-3.

Dus, het is belangrijk om dat te begrijpen en mee te nemen. De Romeinen deden accuraat verslag dat de Joden de Sjabbat hielden, voor, tijdens en na Jesjoea, in een zevendaagse weekcyclus, die viel op de Romeinse dag van Saturnus, die wij vandaag de dag kennen als zaterdag.

Jesjoea en de schrijvers van het Nieuwe Testament hielden de Sjabbat op dezelfde dag, en daaruit volgt dat wij het moeten houden op dezelfde dag als zij.

Hoewel er verdere veranderingen plaatsvonden in de Juliaanse kalender, namelijk de Gregoriaanse kalender, is er geen kalender expert die eraan twijfelt dat de dagen van de week hetzelfde zijn gebleven.

De Romeinse dag van Saturnus, zaterdag, en de Sjabbat zijn nog steeds op dezelfde dag, net zoals ze waren ten tijde van Messias Jesjoea.

We hopen dat je van deze studie hebt genoten, en vergeet niet om alles te blijven onderzoeken. Sjalom.

We bidden dat je door deze studie bent gezegend. Vergeet niet om alles te blijven onderzoeken. Sjalom! Wil je meer weten, of andere studies bekijken, bezoek dan onze website www.testeverything.net

Sjalom, en mag Jahweh je zegenen in het wandelen in het volledige Woord van God.

EMAIL: Info@119ministries.com (USA); info@119ministries.nl

FACEBOOK: www.facebook.com/119Ministries; www.facebook.com/119ministriesnederland

WEBSITE: www.TestEverything.net & www.119ministries.nl

TWITTER: www.twitter.com/119Ministries# (USA)